

ISSOGNE

Lo carnaval dé la Coumba Frèida

Inte la Coumba Frèida y é co in moui sentin in carnaval qué y a crisà int'i sécoli é qué manteun lé trase di manire dé fare d'in cou. Sen qué int'ou 1464, lo vehco dé Ohta, Mgr François de Prez, sé lémentove di mouresque qué dahtorbovon int'i tsemén dé la veulla é qué y avon dé sonayet atacó i patén avó, dé corne dou guiabio su la téhta.

Co pieu tar trovèn dé documèn dé l'iguize qué réprodzon heutta couhtinma.

Ma la storia dou carnaval dé la Coumba Frèida y é surtoù contoye é lé rétsertse féte in impyiyèn la mémouére di-z-ommo arivon a l'enviòn dou XX sécolo.

Lo carnaval inviounne apré lé rèi.

Tsaque quimeunna y a la sén benda, lo sén carnaval qué sembie a hi di-z-otre co sé y é quicca déférèn int'i personadzo é inte la manire dé fare.

Lé muzicàn énvron la présisiòn, sovèn lor son po masquéro, ma la fiza é lo clarén sont oublidzà.

Dèrìn la mùzica y é la « gueudda », la guida, avó la bandiéra dou carnaval é in strumèn a aria. Y é lin qué minne la présisiòn é manteun l'ordre di mouresque.

Aprì, dovve pé dovve, cobioye selòn la color di patén, lé « landzette » avanhon in danhèn lo brah dahtendin pé l'er é in véronde na covva.

Son vehteuvve avó dé costùm coloró, pièn dé mèriouèn é dé payette.

Y an in tsapì bétó pé lon garnin dé fior, dé papin coloró é dé payette couzeuvve. Y an na grousa tchinguia pyina dé gorgoyòn qué sopaton to lo lon dou tsemén.

Lé landzette dé Doues é dé Allein sé défénonhon di-z-otre perquè son totte rosse é beutton lo tsapì dé travì, come Napoliyòn, é y ét a parte dé sé qué, sélòn la tradisiòn, y é nisà lo carnaval.

Inte caze totte lé bende, dèrìn la guida arivon lé « madamén » é lé-z-« arléquén ».

Son dé mouresque grahiouze, qué fan po dé djouà é dé sinégouge.

Dèrìn lor, arivon lo « fou » é la « foula », vehtin da vièi, sé tabecon tot lo ten, borgno dé dzélouzìn pé lo douet qué y an dé fare avó helle qué avéquion lo carnaval.

Dé conteun, pé dèrìn, y é l'ors, la béhquie qué réprésente lo fouris é la fertilitó, avó hi qué lo drise é lo teun atacó a na corda.

Co d'otre mouresque, qué son po nésésére, ié van apré : lé médéhén avó lé-z-infermière ou lo guiabio avó la tren.

lo gnalèi

Région Autonome
Vallée d'Aoste
Regione Autonoma
Valle d'Aosta

Assessorat de l'Éducation
et de la Culture
Assessorato Istruzione
e Cultura

ISSOGNE

Lo Carnaval dé la Coumba Frèida y é fé di dzen é pé lé dzen dou post.

Y é na féhta pé tout helle qué iton lai, y é po quin fèi é quin avéque. To lo mondo y a cortsouza a fare, int'ou carnaval, a mouén qué sèye in lutto ou y avisse in malado i mitte.

La dzen atèn la benda dévàn lé mitte ayòu y an prestó da piqué é da bire.

Bétó dedeun la storia lo carnaval tsandze come lo mondo qué lo fèi. Lé costùm son pieu garnìn é couzìn pieu inviza, la présisiòn y é pieu londze perquè sé fan dé mitte nouvvo a l'entor dou veladzo é dahtacó un dé l'otro.

Sé fèi pomì entré la benda dedeun lé mitte é non ié donne dé pieu dé bague déférente. Lé squers son mouén pizàn é y é pomì manca dé gneun faré-sé cognéhtre.

In cou y ére na féhta pé lé-z-ommo é lé grou, dé pieu eunna trentèina d'an lo carnaval y é co pé lé fémale é lé minnoù.

lo gnalèi

Région Autonome
Vallée d'Aoste
Regione Autonoma
Valle d'Aosta

Assessorat de l'Éducation
et de la Culture
Assessorato Istruzione
e Cultura

Tiré de :

Texte écrit par Alexis Bétemps

Texte publié en 2012 dans « Issouegne » - Commune d'Issogne

Collaborateur d'Issogne pour la traduction : Sandra Cout

La transcription a été soignée par le Guichet Linguistique

Mise à jour de la graphie : octobre 2013